

MARTIN ŠRAJER / 1. 2. 2023

Záhadný případ Galginův

Čtrnáctého dubna 1920 na našem území vznikla nová filmové organizace, Filmová liga československá. Jejím účelem bylo seskupit zástupce všech kinematografických sfér (výrobce a pronajímatele filmů, majitele kin, filmové tvůrce...), pozvednout uměleckou i technickou úroveň československého filmu a tím zajistit jeho odbyt na domácím i zahraničním trhu. Součástí ligy byl i sbor odborníků, kteří podobně jako dnes Rada Státního fondu kinematografie posuzovali literární díla určená ke zfilmování. V roce 1922 bylo první cenou Filmové ligy vyznamenáno libreto k filmu *Záhadný případ Galginův*.

Nejednalo se o původní námět, nýbrž o adaptaci povídky Otomara Schäfera *Nerozřešitelný případ Galginův*, která poprvé vyšla v roce 1914 v knize *Hrdina Lackmann a jiné povídky*. Libreto bylo společným dílem kameramana Josefa Kokeisla a herce venkovského divadla Václava Kubáska, pro kterého se *Záhadný případ* stal scenáristickým i režisérským debutem. Kubásek se u filmu uchytil po první světové válce. Ve výrobě Wetebfilm začínal jako rekvizitář a asistent režie, zahrál si také ve filmech *Černí myslivci* nebo *Děvče z Podskalí*. Jeho režisérská činnost nabrala na intenzitě s nástupem zvuku. Ve třicátých letech natočil mnoho rutinních milostných dramát. V režírování pokračoval až do začátku padesátých let. Později se již věnoval pouze dabingu.

Záhadný případ Galginův je založen na motivu záměny identity, oblíbeném mezi autory komedií i thrillerů. Snímek se pohybuje mezi oběma žánrovými polohami. Statkář Artur je cestou za milenkou zraněn při srážce vlaků. Ztrácí paměť a je prohlášen za mrtvého. Toho využívá Konstantin, nápadník jeho manželky. Artur mezitím nachází útočiště v hájovně, kde se jej ujímá dcera hajného Rosa. Při rvačce s jejím bývalým milencem se Artur zraní, dostává otřes mozku a paměť se mu vrací...

Obratně vystavěný příběh, v němž se ve svižném tempu a několika paralelně rozvíjených dějových liniích prolíná romantika s napětím i fraškovitým humorem, je kvalitativně na výrazně vyšší úrovni než Kubásková nechvalně proslulá produkce z následující dekády. Vedle sugestivních výkonů zkušených herců, mj. Theodora Pištěka v nelehké dvojroli, Ference Futuristy a Jaroslava Vojty, za svou poutavost vděčí kameře Josefa Kokeisla, jehož talent je zvláště patrný v četných exteriérových scénách s jízdami na koni nebo vlakem. Ke spádu a zároveň přehlednosti vyprávění přispívá i analytický střih, kdy scény obvykle přecházejí od ustavujících celků s větším množstvím postav k detailům obličejů jednotlivých herců. Pozoruhodná je také úroveň optických triků. V jediné dostupné dobové recenzi tak nepřekvapivě čteme o dílu vyznačujícím se na českou produkci vynikající úrovní.^[1]

Až do devadesátých let minulého století byl ovšem film považován za ztracený. Národnímu filmovému archivu se jej podařilo získat ze sbírek Muzea George Eastmana v Rochesteru ve státě New York. Snímek archivovaný pod názvem *Hrabě Jaromír z Kolovrat: Tajemství zámecké hrobky* si údajně oblíbila početná obec českých emigrantů v USA. Anglicko-české mezititulky a úvodní titulky obsahovaly jiná jména postav, než byla zjištěna v dobových českých popiscích, jinak byl ale film kompletní a mohl být restaurován pro opětovné uvádění. Široká veřejnost jej měla možnost zhlédnout v roce 2006 na filmovém festivalu v Karlových Varech. V roce 2023 toto pozoruhodné dílo z počátečních let profesionalizace české filmové výroby oslaví sto let od svého vzniku.

Záhadný případ Galginův (Československo 1923), režie: Václav Kubásek, scénář: Josef Kokeisl, Václav Kubásek, kamera: Josef Kokeisl, hrají: Theodor Pištěk, Ferenc Futurista, Jaroslav Vojta, Xenie Alexandrovna Carelli, Marie Fingerová, Alois Dvorský, Karel Fiala, Josef Šváb-Malostranský, Boža Holoubková, Jan W. Speerger a další. Iris-Film, 88 min.

Poznámky:

[1] -jal, Záhadný případ Galginův. *Český filmový zpravodaj* 3, 1923, č. 5 (10. 2.), s. 4.